

VOORKOM ONNODIGE BLOOTSTELLING AAN
GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN BIJ HET VERWIJDEREN VAN SCHIETERS

Het handmatig verwijderen van schieters is een belangrijke maatregel om onkruidbieten te voorkomen. Eén schieter kan 4500 levenskrachtige zaden produceren. Uit deze zaden kunnen zelfs na 10 jaar nog onkruidbieten bovenkomen. In een volgende bietenteelt zijn onkruidbieten moeilijk te bestrijden en concurreren deze met de gewone bieten. Bovendien vermeerderen onkruidbieten alle ziekten en plagen van suikerbieten (bron: IRS).

Genoeg redenen dus om schieters in bietenpercelen op tijd te verwijderen. Meestal gebeurt dit karwei in de zomermaanden (eind juni - juli - begin augustus). Tot enkele jaren terug werd er in die periode vrijwel nooit gespoten tegen bladschimmels. Maar door de (fors) hogere bladschimmeldruk is het spuittijdstip de laatste jaren drastisch naar voren gehaald. De kans dat er handmatig schieters worden verwijderd in een perceel waar al tegen bladschimmelziekten is gespoten, is daardoor flink toegenomen. Dat betekent dat de blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen daardoor ook is verhoogd.

Bij de toelating van middelen tegen bladschimmels in bieten is er gerekend met een werknemersblootstelling van 2 uur per dag. Bij het verwijderen van schieters kan het echter voorkomen dat werknemers tot 8 uur in het veld bezig zijn. Deze tijdsduur is niet beoordeeld en het risico is daarmee ook niet bepaald. De risico's voor werknemers kunnen dus groter zijn dan nu is meegenomen in de beoordeling. Een bijkomend aspect is dat het verwijderen van schieters meestal bij goed weer gebeurt, waarbij vaak zomerse kleding wordt gedragen (met weinig persoonlijke bescherming).

Om de persoonlijke veiligheid maximaal te waarborgen is het daarom zeer raadzaam om schieters voorafgaand aan de eerste bespuiting tegen bladschimmels uit te voeren. Lukt dit niet, dan kan er het beste gewacht worden tot minimaal 14 dagen na een bespuiting. Moet er binnen twee weken na een bespuiting tóch wat langer door het gewas gelopen worden? Draag dan beschermende kleding zoals een lange broek, bovenkleding met lange mouwen en handschoenen.
Wanneer er slechts enkele schieters verwijderd moeten worden of wanneer er een perceelscontrole wordt uitgevoerd, is de blootstelling zo laag dat er sprake is van een verwaarloosbaar risico.

Komend seizoen zal er (bij gebruik van het middel Sphere in suiker- en voederbieten) ook een waarschuwing op het etiket staan. Deze luidt:
Gezondheidseffecten bij het verwijderen van schieters zijn niet uit te sluiten. Verwijder daarom eventuele schieters in bieten voor de toepassing, of wacht hiermee minimaal 14 dagen tot na de toepassing.

JAN VERHOEVEN, LOONWERKER EN AKKERBOUWER IN ERP (N-BR.):

'GOED OM ELKAAR HIEROP TE WIJZEN'

Hoe groot is het probleem van bladziekten in jullie regio?

,,In ons werkgebied worden relatief weinig bieten verbouwd. Daardoor is de schimmeldruk in vergelijking met andere delen van Brabant en Limburg nog vrij laag. In normale jaren redden we het daarom met één of twee keer spuiten tegen bladziekten.
Verder zijn hier nog behoorlijk wat percelen beschikbaar waar nooit bieten op hebben gestaan. We kunnen dus nog wat spelen met de vruchtwisseling; ook dat helpt om de ziektedruk laag te houden.
Toch neemt de druk - en dan vooral die van Cercospora - ook hier gestaag toe. Vooral op stroken waar de bietenteelt iets overlapt - en dus feitelijk één-op-één wordt geteeld - zien we regelmatig flinke aantastingen ontstaan. Datzelfde geldt voor kopakkers die regelmatig als laadplaatsen voor de bieten fungeren; ook daar zie je regelmatig een explosie van Cercospora.''

De laatste jaren is de eerste bespuiting tegen bladschimmels flink naar voren geschoven. Hoe is dat bij jullie?

,,Tot een jaar of vijf geleden kwam de eerste bespuiting er meestal pas na half augustus op, maar de laatste jaren moeten we vaak al de eerste of tweede week van augustus ertegen optreden. Behalve dat Cercospora steeds vroeger in het seizoen voorkomt, zijn bietentelers er ook steeds scherper op geworden. Er wordt minder lang gewacht met spuiten; telers zien de noodzaak van een tijdige bescherming.''

In hoeverre wringt die vroegere bespuiting tegen bladschimmels met het verwijderen van schieters? Of anders gezegd: lopen telers nog veel door het gewas nadat er gespoten is?

,,Dat is een vraag waar ik eigenlijk nooit zo over na heb gedacht... Telers die sporadisch wat schieters in hun percelen hebben, halen die er vaak al vóór de eerste bespuiting uit. Die komen dus niet in contact met gewasbeschermingsmiddelen. Staan er veel schieters, dan worden die meestal machinaal eraf gemaaid. Ook dan is er geen sprake van langdurige blootstelling aan middelen. Maar sommige telers halen na een bespuiting tegen bladschimmels ook de late schieters er nog uit. En ja, dat gebeurt niet altijd met beschermende kleding aan... ''

Goed dus dat we hier even bij stilstaan...?

,,Ja, dat denk ik wel. En het lijkt met ook goed dat we elkaar als bietentelers hierop wijzen. Blijf even wat langer uit het gewas als er gespoten is, zéker als je er langere tijd doorheen gaat lopen. Wat mij betreft is die boodschap voorlopig ook voldoende, want al met al hebben we het over een uiterst laag tot verwaarloosbaar risico. Of anders gezegd: we moeten het onderwerp ook weer niet groter maken dan het is.''